

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets formål

Store vandløbsstrækninger er i dag påvirket af fysiske spærringer og vandindvinding (døde å-strækninger) i en sådan grad, at vandløbenes natur- og miljømæssige kvalitet er forringet. Det overordnede formål med forslaget er at fremskynde genskabelsen af natur- og miljømæssigt velfungerende vandløbs-systemer, som i dag er påvirket af døde å-strækninger og opstemninger.

Lovforslaget er et led i regeringens grønne strategi og en naturlig fortsættelse af den hidtidige indsats for vandløbsrestaurering og naturgenopretning.

Et hovedsigte med forslaget til ændring af vandløbsloven er at genskabe tilfredsstillende natur- og miljømæssige forhold i vandløb med opstemningsanlæg.

Opstemningsanlæg findes ved langt de fleste ferskvandsdambrug, ved et mindre antal kraftværker, der tjener til almen el-forsyning, samt ved et antal turbiner til privat kraftforsyning. Endvidere findes en række stemmeværker, som ikke længere er i anvendelse, f.eks. ved gamle møller.

Et andet hovedsigte med forslaget til ændring af vandløbsloven er at skabe finansielt grundlag for at gennemføre de nødvendige foranstaltninger ved opstemninger. Efter forslaget åbnes der derfor adgang for staten til at yde tilskud til amtskommunerne til dækning af anlægsudgifter og udgifter til eventuelle erstatninger.

Forslaget til ændring af vandforsyningsloven har til formål at sikre, at tilladelser til indvinding af overfladevand til dambrugsdrift ikke medfører, at vandløbsstrækninger helt eller delvis tørlægges.

2. Baggrunden for lovforslaget

Målsætninger for vandløbenes miljøkvalitet er optaget i regionplanerne, jf. § 6, stk. 3 i planloven (lovbekendtgørelse nr. 383 af 14. juni 1993).

Som et led i Vandmiljøplanen fra 1986 er der foretaget yderligere omfattende kommunale investeringer i spildevandsrensning. Det kan nævnes, at der frem til udgangen af 1994 alene som følge af vand-

miljøplanen vil være investeret ca. 6 mia. kr. i rensning af spildevand. Herudover er der inden for landbrugssektoren, ligeledes med henblik på en forbedring af forureningstilstanden i vandløb, investeret ca. 3,5 mia. kr. i opbevaringskapacitet for husdyrgødning for at begrænse tilførslen af næringsstoffer til vandløbene.

En forudsætning for at opnå det fulde miljømæssige udbytte af de nævnte investeringer og for generelt at opfylde den miljømæssige målsætning for vandløbskvaliteten er imidlertid at forbedre de fysiske forhold i vandløbene.

I den forbindelse spiller overgang til miljøvenlig vedligeholdelse i vandløbene en væsentlig rolle. Dette er også baggrunden for, at regulativer for offentlige vandløb skal revideres inden 1. juli 1996 for at bringe de gældende regulativers bestemmelser om vedligeholdelse af vandløbene i overensstemmelse med de miljømæssige krav til vandløbenes kvalitet, uden at afstrømningsinteresser tilsidesættes.

Det er endvidere nødvendigt at genskabe vandløbenes naturlige kontinuitet og forløb, hvis den fysiske tilstand i vandløbene skal forbedres. Amter og kommuner har på grundlag af vandløbsloven fra 1983 restaureret vandløb ved eksempelvis at åbne rørlagte strækninger, lægge vandløb tilbage i det oprindelige forløb (genslyngning), forbedre bundforholdene ved at etablere stryg og gydebanks samt udjævne kunstige fald (styrt) i vandløbene.

Et væsentligt element i genskabelsen af vandløbenes naturlige kontinuitet er at forbedre de utilstrækkelige vandførings- og passageforhold ved en lang række af de eksisterende opstemningsanlæg, især opstemninger ved dambrug og vandkraftværker.

Lovforslaget er udtryk for, at der er behov for en samlet løsning af vandførings- og passageproblemerne ved stemmeværkerne inden for en forholdsvis kort tidshorisont som led i realiseringen af målsætninger for vandløbskvaliteten og opfølgning af vandmiljøplanens investeringer.

Vandføringen forbi stemmeværker ved dambrug er tidligere forsøgt sikret med bestemmelser i bekendtgørelse om ferskvandsdambrug af 5. april 1989,